

**Vergadering Commissie
Maatschappelijke Zaken met
genodigden over Wmo
13 november 2012
Verslag van vragen aan inleiders en
discussie**

Inleiders:

dh. I. Meuwese (Gewest Gooi- en Vechtstreek) over landelijke en gewestelijke ontwikkelingen
mevr. W. Heeg (gemeente Wijdemeren) over lokale ontwikkelingen

Verslag:

dh. H. Geertsma (Notuleerservice Nederland)

De heer Krook (raadslid Dorpsbelangen) vraagt een toelichting op de uitspraak van de heer Meuwese dat het niet gaat om het treffen van voorzieningen, maar om de resultaten. Er is toch een voorziening nodig om resultaat te kunnen verkrijgen.

De heer Meuwese bevestigt dat, maar wijst erop dat iemand zelf een oplossing kan hebben bedacht waar de gemeente zich in kan vinden, maar die niet in haar voorzieningenpakket zit. Het is duidelijk dat het aantal voorzieningen dat de gemeente in het kader van de Wmo moet treffen alleen maar zal toenemen, ook als gevolg van de vergrijzing. Uiteindelijk zal het echter meer gaan om een soort arrangement dat de gemeente samen met de klant opstelt. Mevrouw Heeg vult aan dat de komende tijd de juiste afstemming moet worden gezocht tussen vraag en aanbod. Het aanbod wordt regionaal ingekocht, maar het matchen van vraag en aanbod is een taak van de gemeente.

Mevrouw Van Schaik (PvdA) vraagt naar aanleiding van een persoonlijke ervaring in hoeverre de gemeente straks nog de regie heeft binnen de thuiszorgorganisatie. Ze wil weten of de gemeente kan bepalen welke vorm van hulp de klant moet krijgen, ook al denkt de organisatie dat het anders moet.

De heer Meuwese constateert dat het voorbeeld dat mevrouw Van Schaik noemt, illustreert hoe belangrijk het antwoord op de vraag van de heer Krook is. De loketmedewerker moet het mandaat hebben om met de klant in gesprek te gaan over de vraag hoe die klant het wil hebben, uiteraard binnen de grenzen van wat redelijk is. Dat betekent dat de gemeente op een andere manier met professionaliteit en kosten moet omgaan.

De heer Vuyk (raadslid VVD) begrijpt dat de gemeente voortaan op een professionele manier zal omgaan met een vraag waar het aanbodlijstje niet aan beantwoordt.

De heer Meuwese merkt op dat de gemeente dan kennelijk geen rekening heeft gehouden met die vraag. Het kan ook zijn dat de wens van de klant te duur is. Een goede inkoop zal voor de komende tijd een van de grote opgaven zijn. Inkoop en gebundelde vraag moeten op een snelle manier kunnen worden gekoppeld. Met 'gebundelde vraag' bedoelt spreker het bundelen van een vraag die in meer dan één gemeente naar voren komt en waarvoor die gemeenten geen oplossing op hun lijstje hebben staan. Voor een afzonderlijke gemeente kan zo'n oplossing te duur zijn, terwijl de gemeenten het samen wel kunnen betalen.

De heer Stuyver (Katholieke Bond van Ouderen) vraagt of de Wmo een 'openeinderegeling' is, in die zin dat eventuele tekorten ten laste van de gemeentebegroting komen.

Mevrouw Heeg bevestigt dat. De rijksoverheid maakt wel scherpe keuzes, maar als iemand volgens de lokale regeling recht heeft op een bepaalde voorziening, moet die voorziening worden verstrekt.

Mevrouw Schikking (Jellinek en Wmo-raad) maakt zich toch zorgen op dit punt. Ze heeft meegemaakt dat ronduit werd gezegd dat het budget voor hulp bij het huishouden op was. Dat zal er met alle bezuinigingen niet beter op worden. Volgens haar hangt het er ook vaak van af welke Wmo-consulent iemand treft. Ze weet niet direct een oplossing, maar ze vindt

het wel belangrijk dat in het onderzoek goed wordt geluisterd naar de adviezen van de zorgverleners van de cliënten.

De heer Meuwese benadrukt dat geen enkele wethouder er belang bij heeft dat een burger in de problemen komt doordat de geldkraan wordt dichtgedraaid. Verder weet hij dat klanten nogal eens een goedkopere oplossing hebben dan wat de gemeente in de aanbieding heeft. Die oplossing moeten ze dan ook kunnen krijgen. Bij de overgang van de AWBZ naar de Wmo hebben de bestuurders toegezegd dat niemand zomaar ineens alle hulp kwijt kan zijn. Spreker wijst er ook nog op dat in het huidige zorgsysteem de relatie tussen vraag en aanbod problematisch is. Iemand kan op basis van een bepaalde vraag een indicatie krijgen, maar daarmee is het nog niet zeker of er een aanbod is dat aan die vraag beantwoordt. Ook ligt nergens vast wie zich daar druk over moet maken.

De heer Jongman (Wijdemeerse webkrant) vraagt wie bepaalt waarom zijn buurman wel een rollator krijgt en hij niet, wanneer ze beide in dezelfde situatie verkeren.

De heer Meuwese legt uit dat een onderzoek er inderdaad toe kan leiden dat voor de één een andere oplossing wordt geregeld dan voor de ander. Voorop staat het gezamenlijke overleg, niet de standaardvoorziening. Het onderzoek moet wel goed verlopen en ook traceerbaar zijn.

Mevrouw Heeg wijst erop dat het samen delen van een rollator ook een optie kan worden.

Mevrouw Van Hattem (raadslid Dorpsbelangen) vraagt of het dan mogelijk is dat in een verzorgingstehuis bijvoorbeeld drie rollators worden geplaatst terwijl er vijf mensen zijn die er één nodig hebben. Verder denkt ze dat burgers in de toekomst veel meer een beroep zullen moeten doen op familie en op andere mensen in hun omgeving.

De voorzitter vraagt in hoeverre mensen kunnen worden verplicht om voor hun ouders of voor een ziek familielid te zorgen.

Uit de zaal wordt opgemerkt dat men dit op zich niet verkeerd vindt, maar men wijst er wel op dat iedereen tegenwoordig ook verplicht wordt om te werken. Verder schijnt niemand zich af te vragen of een bepaald persoon gezien zijn of haar leeftijd nog wel mantelzorg kan geven.

De voorzitter wijst erop dat de Wmo ook de zorg voor mantelzorgers regelt.

De heer Stalenhoef (Wmo-raad) ziet om zich heen dat steeds meer mantelzorgers overbelast dreigen te worden. Bij de indicatiestelling moet dat goed worden meegewogen.

De heer Roosenschoon (raadslid D66) vraagt of bij de verhuizing van een cliënt naar een andere gemeente de voorziening meegaat of dat de situatie dan opnieuw wordt bekeken.

Mevrouw Heeg antwoordt dat de situatie dan opnieuw wordt bekeken.

De voorzitter denkt dat het gewest zijn invloed zou kunnen aanwenden om te bekijken of er op dit punt meer uniformiteit kan komen.

De heer Meuwese wijst erop dat tussen de gemeenten wel steeds meer gelijkheid ontstaat als het gaat om de context van de klant. Waarschijnlijk hebben alle negen gemeenten in het Gooi ook dezelfde Wmo-verordening. Tegelijk is het de kracht van de decentralisatiewet dat in Amsterdam andere oplossingen kunnen worden bedacht dan in de Gooi en Vechtstreek.

De heer Waagmeester (Versa Welzijn) vindt het belangrijk dat de gemeente de mensen die hulp nodig hebben gemakkelijk in beeld kan krijgen. De gemeente moet de wijken en de dorpen kennen. Ze moet ook aandacht hebben voor mensen die daar een bepaalde rol vervullen. Die mensen kunnen voor belangrijke informatie zorgen. Verder moet de gemeente mensen activeren om naar hun eigen talenten te kijken. Het probleem is meestal niet dat mensen niets voor een ander willen doen. Ze moeten er alleen wel bij worden geholpen.

De voorzitter wil graag weten tegen welke problemen zorgaanbieders aan lopen.

De heer Waagmeester benadrukt dat de medewerkers van Versa Welzijn nu ook al sterk vraaggericht bezig zijn, al ontkent hij niet dat het beter kan. Hij hoopt dat zijn instelling voldoende mogelijkheden blijft houden om mensen te kunnen ondersteunen. Ook hoopt hij dat het systeem dat in de regio wordt ontwikkeld niet te bureaucratisch wordt. Hij ziet dat de gemeenten op zoek zijn naar hun positie en vindt het heel belangrijk dat zij gebruik blijven maken van de kennis die in de verschillende instellingen aanwezig is.

Mevrouw Heeg onderschrijft dat. Er zal zeker iets veranderen in de samenwerking, maar die verandering moet men wel samen doormaken. Het gevaar van bureaucratie is niet denkbeeldig. Daar moet voor gewaakt worden.

Mevrouw Dethmer (Versa Welzijn, ouderenadviseur) maakt zich veel zorgen over kwetsbare mensen en speciaal over de 'silent generation': ouderen die niet om hulp vragen, niet bij het loket komen en steeds meer vereenzamen. Voor hen zal het initiatief van de andere kant moeten komen. Er is een grote groep mensen in deze gemeente die geen mantelzorgers om zich heen heeft.

Mevrouw Voorn (beleidsmedewerker Welzijn) laat weten dat zij met een collega namens de gemeente op huisbezoek is gegaan. Op die manier heeft de gemeente de mensen die hulp nodig hebben in beeld gekregen.

Mevrouw Dethmer bestrijdt dat. Zij komt bij mensen die nog nooit iets aan de gemeente hebben gevraagd. Dat zijn vooral 90+'ers die ook nooit of bijna nooit bij een huisarts komen. Eén van de aanwezigen heeft zich nogal intensief beziggehouden met het scheiden van wonen en zorg. Waar die scheiding heeft plaatsgevonden, is de eenzaamheid van mensen erg groot. Artsen en andere hulpverleners trekken daarover regelmatig aan de bel. Er moet aan worden gewerkt dat de deuren bij die mensen opengaan.

Mevrouw Siderius (raadslid VVD, kinderarts en bestuurslid Zonnebloem) vraagt zich af hoe een multidisciplinaire aanpak kan worden gerealiseerd. De gemeente kan het niet alleen. Bovendien zou zo'n aanpak kostenbesparend kunnen werken. De vraag is ook hoe de gemeenteraad zo'n aanpak kan stimuleren.

De heer Jongman heeft destijds als raadslid in 's-Graveland al een discussie meegemaakt over het inschakelen van kerken, maatschappelijk werk etc. Daarmee is toen het probleem niet verholpen en dat zal nu ook heel moeilijk zijn.

De heer Meuwese erkent dat geen enkel model alle problemen kan oplossen. Hij wijst er wel op dat veel problemen voortkomen uit een gefragmenteerde toegang tot de zorg. Daar zou meer eenheid in moeten komen (het ene loket).

Het idee wordt geopperd, dat de gemeente iedereen die met ouderen te maken heeft bij elkaar moet roepen om te bekijken wat aan de vereenzaming kan worden gedaan.

De heer Reijn (raadslid CDA) refereert aan het project Stille Armoede uit de vorige raadsperiode. Toen zijn alle betrokken organisaties bij elkaar geweest. De bedoeling was dat daar een netwerk van zou worden gemaakt, maar daar is te weinig van terechtgekomen. Het is zinvol om het weer te proberen, maar dan moet er iemand zijn die permanent de kar trekt.

Mevrouw Van Rijkom (fractieassistente PvdA) wijst erop dat het ene loket iets is wat met het Centrum voor Jeugd en Gezin ook is geprobeerd. Dat is tot nu toe geen groot succes geworden. De persoon die dat ene loket bemenst, moet ook een soort duizendpoot zijn.

Gesteld wordt, dat het CJG juist zijn doel heeft gemist doordat het maar één sector bestrijkt en niet overkoepelend is.

De heer Poels (GroenLinks) heeft uit de jeugdzorg geleerd dat het niet om één loket gaat, maar om één informatieverzameling. Met de moderne media is het heel goed mogelijk om één informatiepunt te maken met één bestand voor elke klant en één persoon die de regie heeft over een bepaalde casus.

De heer Meuwese denkt dat het er uiteindelijk om gaat dat er één eindverantwoordelijke is. De decentralisatie biedt de kans om dat te organiseren.

Iemand uit de zaal heeft een tijdlang zijn werk gehad in prestatieveld 7 (maatschappelijke opvang, huiselijk geweld). In deze regio wordt vaak gezegd dat dat een zaak voor Hilversum is. Dat geldt echter alleen voor het residentiële deel. Voor het ambulante deel zou ook deze gemeente een bijdrage kunnen leveren. Ze zou een aantal woningen ter beschikking kunnen stellen en de nodige zorg voor haar verantwoordelijkheid kunnen nemen.

Uit de zaal wordt naar voren gebracht, dat er in deze gemeente al woningen voor begeleid wonen zijn, aan de Jasmijnlaan. Volgens haar gaat dat heel goed.

Er wordt een toelichting gevraagd op een opmerking van het CDA bij prestatieveld 1: 'samenhang met prestatieveld 4'.

De heer Reijn heeft daarbij niet alleen aan mantelzorg gedacht, maar ook aan het ondersteunen van vrijwilligers bij verenigingen en dergelijke. Die ondersteuning is heel belangrijk voor de sociale cohesie in de dorpen en het hoeft niet altijd geld te kosten. Het is ook een middel om netwerken te creëren.

De heer Visser noemt het verstouwen van 11 miljoen euro een behoorlijke opgave voor de gemeente. Er moet een politieke discussie komen over de vraag hoe die opgave moet worden uitgevoerd.

Hoe de raad op dit gebied zijn controlerende taak kan vervullen.

De voorzitter vraagt of daar al ambtelijk over is nagedacht en of er voorbeelden zijn van gemeenten die het al geregeld hebben. Hij constateert dat er 'nee' wordt geschud.

Er wordt op gewezen dat het gaat om ontwikkelingen die nog moeten plaatsvinden. Het enige wat de gemeente nu kan regelen, is dat ze uitgaat van bepaalde sturingsprincipes, in de hoop dat ze met elk nieuw product diezelfde principes kan volgen. Het wordt heel moeilijk als voor elk product weer andere principes gelden.

De heer Vuyk vraagt of de gemeente van iemand die gebruikmaakt van de Wmo een tegenprestatie zou mogen vragen, op basis van vrijwilligheid.

De heer Visser (gemeentesecretaris) denkt dat zeker een beroep op zo iemand mag worden gedaan.

Mevrouw Griffioen (lid Wmo-raad en gebruiker Wmo) wil op vrijwillige basis best wat voor een ander doen. Ze wil daar echter niet toe verplicht worden, zolang ze heel wat gezonde mensen nooit een hand ziet uitsteken. Verder merkt ze op dat gehandicapte burgers zoals zij vaak dingen vragen die de overheid niet meer vergoedt. Ze is bang dat ook simpele dingen als hulp bij het aantrekken van kousen straks niet meer mogelijk is. Op mantelzorgers moet ze al zo vaak een beroep doen dat ze niet meer weet wie ze daarvoor nog kan vragen.

Intussen is ze zelf creatief genoeg om niet meer te vragen dan echt nodig is. Ze dringt erop aan ook gehandicapte mensen bij het vormgeven van de Wmo te betrekken.

De voorzitter vraagt of dat laatste wel gebeurt.

De heer Meuwese bevestigt dat. In deze gemeente is zelfs bestuurlijk vastgelegd dat de Wmo-raad aan de voorkant wordt betrokken bij elke beleidsontwikkeling en elk inkooptraject. De inbreng van ervaringsdeskundigen heeft zijn nut ook al duidelijk bewezen. Spreker denkt dat Wijdemeren hiermee vooroploopt in de regio. Overigens vindt hij niet dat van een gebruiker van de Wmo een tegenprestatie mag worden gevraagd, al begrijpt hij de suggestie wel. Hij wijst erop dat op veel producten al een eigen bijdrage zit.

Gedacht wordt dat zo'n tegenprestatie een prachtig hulpmiddel is om een sociaal isolement te doorbreken.

Eén van de aanwezige ziet die tegenprestatie als een aanvulling op 'eigen kracht'. Ze vindt het wel belangrijk hoe de gemeente die mogelijkheid ter sprake brengt. Verder vraagt ze hoe de inkoop van producten wordt getoetst. De goedkoopste aanbieder hoeft niet de beste te zijn.

Spreker werkt met zijn organisatie in verschillende wijken met methoden als – bijvoorbeeld – 'bronmethodiek'. Daarbij worden bewoners met elkaar in gesprek gebracht over wat ze leuk vinden en wat ze te bieden hebben. Dat leidt ertoe dat mensen elkaar gaan helpen, zonder dat ze eerst aan het loket zijn geweest. Het is een methode die ook aan gemeenten wordt aangeboden.

De heer Visser legt uit hoe het gaat bij de inkoop van producten. De wijze waarop de keus wordt gemaakt, verschilt per product. Bij elke aanbesteding bekijkt de gemeente wat de criteria moeten zijn voor een gunning. Zo ging het bij de taxi om de verhouding prijs/kwaliteit, terwijl bij eenvoudiger producten meer naar de prijs wordt gekeken.

Naar voren wordt gebracht dat landelijk al volop wordt nagedacht over de vraag hoe de decentralisaties gestalte gaan krijgen. Dat onderwerp zal ook alle aandacht van de raadsleden van deze gemeente moeten hebben.

De heer Reijn vraagt in hoeverre de gemeenteraad nog lokale accenten kan leggen als het Wmo-beleid regionaal wordt vastgesteld.

De voorzitter denkt dat in deze bijeenkomst al een aantal van die accenten aan de orde is geweest, zoals de zorg voor de mantelzorg en het isolement van ouderen.

De heer Meuwese geeft aan dat het gewest een model heeft geschreven dat gemeenten lokaal kunnen overnemen. Een regionale vaststelling is geen probleem, omdat uiteindelijk de klant bepaalt welke oplossing hij nodig heeft. Verder is op het gebied van preventie geen enkele regionale afspraak gemaakt. De gemeente gaat zelf over alle activiteiten die in de collectieve preventieve subsidiesfeer zitten.

Men wijst erop dat de gedachte achter de decentralisaties is dat de gemeenten het voor het zeggen krijgen. Verder is er sprake van ontschotting. Dat zijn twee winstpunten. Een complicatie is dat de regering de gelden naar gemeenten boven de 100.000 inwoners wil laten gaan. De gemeente Wijdmeren moet dan zorgen voor een positie waarin zij toch nog zelfstandig kan bepalen waar het geld precies naartoe moet. Het blijft de raad die de verordeningen moet vaststellen.

De heer Van Essen neemt aan dat de gemeente gebonden is aan de procedureregels die met het geld van het Rijk meekomen.

De heer Visser antwoordt dat de decentralisaties voor de gemeente juist meer vrijheid met zich meebrengen om de gelden daar in te zetten waar dat volgens haar nodig is.

Spreker wijst op de scheiding tussen wonen en zorg. Verzorgingstehuizen worden omgebouwd, waardoor ouderen voortaan aangewezen zijn op hulp van de thuiszorg.

Spreker vraagt hoe dat wordt opgelost.

De heer Meuwese antwoordt dat verzorgingstehuizen worden omgebouwd omdat alle intramurale zorg nodig is voor het toenemende aantal gevallen van dementie en zware hulpbehoevendheid.

De voorzitter hoopt dat de raadsleden geïnspireerd zijn door wat ze gehoord hebben. Hij ziet hen 'ja' knikken. Met een uitnodiging om de discussie nog even informeel voort te zetten, sluit hij de vergadering.

Wijdmeren 3 december 2012